

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: Vidéken:
Egy hóra. . . . 2 kor. Egy hóra. . . . 1 kor. 50 fill.
Negyedévre . . . 3 . . . Negyedévre 4 . . . 50 .

Felelős szerkesztő:
II. MÓRICZ PÁL.
Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
Piacz-utca 47. és 49. szám.

Az aradi Golgotha.

Irtá: **Barabás Béla** országgyűlési képviselő.

Oktober 6-ika az én egyetlen gyásznapom.

Elmegyek a templomba hálát adni az Istennek, hogy hőseket adott e nemzetnek, akik szent jogaink védelmében szemébe néztek a halálnak. Elmegyek a tizenhárom vértanu emlékszobrához, amelynek ércalakjáról leragyog az elmúlt időknek véres története s a nemzeti dicsőségnek örök fénye. És elmegyek, kizarándokolok az aradi várnak sánczai közé, ahol ötvenöt év előtt vértanuhalált szenvedett a tizenhárom s hála kegyelettel megemlékezve róluk — fiui szeretettel borulok le a szent földön s imádkozom — édes hazámért.

Nemzetem fiai, leányai! Szabad lelketek szárnyain jöjjetek el ti is velem s a magyar nép milliói egyesüljete gondolatban, érzésben, kegyeletben: legyen áldott az aradi tizenhárom vértanu emléke!

A félszázad előtti történelem világánál s az emlékezet szövétnekével vessünk egy pillantást azokra a lelketlen törekvésekre, amelyek a magyart

épen úgy, mint századok előtt; ki akarták pusztítani az élő nemzetek sorából.

Törvényeinket félredobták, alkotmányunkat lábbal iporták, jogainkat eltagadták . . . s mikor e szerencsétlen nemzet az önvédelemnek elkeseredett fegyveréhez nyult, vérét és életét áldozni kész volt — akkor *lázdónak* nyilvánította ugyanaz a zsarnoki hatalom, amely gonoszul igyekezett megtörni a magyart.

Apáink, nagyapáink karddal kezükben küzdöttek, mignem eljött a muszka, eljött Világos, ahonnan csak egy rövid ut vezetett — Arad felé, a vár kazamátáiba, a golyó elé, a bitófa alá . . .

Oktober hatodikán kivégezték Aradon a nemzeti küzdelem legdicsőbb hőseit, vitéz magyar hadseregünk tizenhárom hős tábornokát.

Budapesten pedig Batthyány Lajos gróf, Magyarország felelős miniszterelnöke szenvedte át a vértanu halált. És hányan veszték el a gonosz hatalom démoni munkálkodása alatt, hányan pusztultak, sinylöttek, mindannyian azért, — mert szerették hazájukat. De hiszen Krisztust is megfeszítették, kö-

sziklát borították a sirjára, — mégis föltámadott. A mi hőseinket is odahurczolták a szenvedések Golgothájára, a vértanui halál dicsőségében részesítették, — meghaltak, testüket eltemették s a siri csend után egy önkényrendszernek szikláját borították nemzeti sirunkra.

Fegyveres zsoldosok ügyeltek az öröknek szánt temető felett. Sirnunk sem volt szabad, még a fájdalom sóhaját is visszaszorították keblünkbe s egyszer csak égzengés, villámlása az idők viharának s ime lássátok, — félreborult a sirra nehezedő köszikla s a magyar nemzeti eszme föltámadott!

Istennek hála, — föltámadott s azóta az évtizedeknek hallgatása után szállott szerte a hazába, városokba, falukba, palotákba, kunyhókba; és szállott az emberek szívébe s ma már ott él a lelkekben, ott virraszt az agyokban, ott feszül a karokban s ott lobog a lelkesedésben ez az eszme: *Magyarország legyen szabad és független!*

Nem hiába haltatok meg Ti dicső hősök. A Ti halálotok adta nekünk az életet, a jövőt.

A Ti halálotok nyomában táma-

Nagyapó sir.

Nagyon szerettem nagyapót. Meg is érdemelte. Hiszen az ő térdén lovagoltam, ő játszott velem, ő vitt sétálni és ilyenkor összevászárolt mindenféle nyalánkságot a számomra, amiért otthon kikaptunk mind a kettőn. Ha meg akart verni az apám valami csinytevésémért, nagyapó védelmezett meg. Ha kikaptam, nagyapó törölte le a könyűimet.

Ragaszkodtam is nagyapóhoz. El nem váltam volna tőle, még ha mézeskalácsból csinált huszárral csalogattak is.

Ha beteg voltam, nagyapó ápolta. Ha ő szépen megkért, még a keserű orvosságot is bevettem.

Gyönyörű szép ember volt nagyapó. Magas, egyenes tartású, akár a jegénye. Orczáján jószágos mosoly játszadozott. Büszke fenség ült a homlokán. Hófehér haja úgy tündökölt, mint az égig nyúló hegyormon a napfényben csillogó, szűztiszta hó.

— Nagyapó, játszunk — mondtam neki egyszer reggel.

— Ma nem játszunk fiam — mondta. El kell mennem az isten házába imádkozni.

— Akkor vigyen el engem is nagyapó — kérleltem gyerekes nyakaskodással.

— Ha jól viseled magad, elviszlek.

— Jó lesznek édes nagyapó, csak vigyen el.

Nagyapó felöltötte a fekete magyar ruháját. Engem is az ünneplómba bujtatott. Aztán elindultunk.

Mentünk, mendegéltünk, amíg el nem értünk valami nagyon nagy házig, amelynek a tetején még hosszú torony is volt. Kíváncsian meregettem a nyakam, mert akkor láttam először oly nagy házat.

— Kie ez a nagy ház nagyapó?

— Az istené fiacskám. Ide megyünk be. Vedd le szépen a kalapod és viseld jól magad, mert itt nem szabad beszélgetni.

Szükségtelen volt a figyelmeztetés. A félhomály, az ünnepélyes csend szokatlansága annyira meglepett, hogy félelmemben szólni se tudtam. Mikor pedig a szemem megszokta a félhomályt, volt ott látni való elég.

Lassan haladtunk előre. A közepén álltunk meg a fekete koporsó előtt, amely körül viaszgyertyák égtek.

Már akkor tudtam, mi a koporsó, mert olyanba csukták a testvérkéimet is, akiket

rosz bácsik elástak a földbe, pedig igazán jók voltak. Nem is lármáztak, csak aludtak szépen, csöndesen.

Féltem. Szoroson odahúzódtam nagyapóhoz. A világért sem mertem volna megmukkanni. Csak akkor bátorodtam föl, mikor az orgona megszólalt.

Sokáig meradtunk ott. Már fáztam is, mikor nagyapó kivezetett az isten házából. Bizony hidegnek találtam akkor én az isten házat és el is határoztam, hogy többet oda nem megyek.

Hazamentünk. Nagyapó szomoruan lehorgasztotta a fejét. Az egész uton nem mertem hozzá szólni.

Otthon még szomorubb lett nagyapó. Megállt az ágya előtt és csak nézte, nézte mereven a falon függő képet.

Egyszerre csak észrevettem, hogy nagyapó szemeiből könnyek hullanak. A szívem valami ismeretlen fájdalom szorította össze. Ugy éreztem, hogy nekem is sirnom kell.

— Mért sir nagyapó? — kérdeztem félénken. Talán bántotta valaki?

Nagyapó rám nézett és intett, hogy menjek ki.

Szót fogadtam. A másik szobában az

Hallotta már Ön? hogy a GERŐ áruházában a legelegánsabb uri ruhát a legolcsóbban lehet vásárolni?

DEBRECZEN, Piacz utca 47. sz. a Dréher sörszarnok kapuja mellett (az „Emke” kávéházzal szemben.)

dott fel az az osztatlan nemzeti közvélemény, amely követeli most az életet s biztosítani akarja a nemzeti jövőt.

E napon áldjuk emlékét az aradi vértanuknak s kegyeletteljes szívünk áhítatával imádkozzuk le a mi becsületes és igaz küzdelmünkre az ő dicső szellemüket.

És azután tovább a küzdelemben!

Lankadatlan erővel, lelkesült kitartással s igazi honfiúi érzéssel nézünk tovább is szemébe annak az elfásult hatalomnak, amely elbizakodott gögijében előről kezdi félszázad előtti bűneit, ugyanazzal a gonosz célzattal: lábbal tiporni az alkotmányt, szétszakítani a törvényt, saját hazánkban elnémitani saját nyelvünket.

Dicső vértanúink! Küldjétek el szellemeteket a magyar nemzet vezérlő térfiainak lelkébe. Hatoljatok be oda, hogy mindegyik tudatára ébredjen nemzeti igazságunknak.

Nincsenek vészes napjaink, nem kell életet kockáztatni, vért áldozni, börtönököt szenvedni. Nem kell ma meghalni senkinek sem a hazáért, — **de kell az, hogy mindnyájan élni tudjunk a hazáért, annak szentelt jogaiért, ezredéves alkotmányáért.**

És csak úgy tudunk ezekért élni, — ha készek vagyunk érte meg is halni.

De ha kevesbedik bizalmunk, — akkor hiábavaló a további küzdelem, hiába haltatok meg Ti dicső vértanúk és hiába élünk mi törpe utódok.

A Kóburg-ház botránya.

— Lujza hercegnő ügye a képviselőházban. —

Kedden járt le a terminus, amelyet a hercegnő feltételeinek elfogadására adott. A hercegnő el van tökévelve, ha feltételeit visszautasítják, hogy tetszésszerűt választott

apám volt. Máskor féltem tőle, de akkor oda-mentem hozzá.

— Apuskám, a nagyapó beteg. Fáj valamije. Gyere, nézd meg. Nagyapó sir.

Megfogtam az apám kezét és úgy húztam át a nagyapó szobájába.

Nagyapó az ágy előtt térdelt. Az apám elfordította a fejét. Láttam, hogy ő is sirt.

Valami nagy baj történhetett itt, gondoltam az én gyermekeszemmel és én is sirva fakadtam. Oly keservesen sirtam, hogy fájdalommal majd megszakadt a szívem.

Ez az volt első nagy fájdalom, amelyet sohasem fogok elfelejteni.

Október hatodika volt akkor. Most tudom már, miért sirt akkor nagyapó is, az apám is — és mért sir minden magyar ezen a napon.

Az áldott lelkű nagyapó rég meghalt, de jószágos arca itt lebeg előttem. A gyermekkori fájdalom öntudatosá lett azóta és én tehetetlen haraggal morzsolom szét a könyűimet, hogy mért kell sirni és örökké csak sirni a magyarnak, mikor az aradi tilalomfák meredten, némán mutatnak föl az égre, ahol az én hitem szerint az igazságtalanságot büntető, a gazokat két kézzel verő isten lakozik.

Rostkowicz Arthur.

orvosokkal fogja magát megvizsgáltatni. A hercegnő eddig teljesen visszavonultan élt és úgy a párisi, mint az osztrák-magyar sajtó azon részétől, amely a férjét folyton támadja, teljesen távol áll. A párisi kereskedők ajánlatait, akik korlátlan hitelt ígérnek a hercegnőnek, visszautasítja. Bodrog-olasziból újból azt jelentik, hogy Lónyay Elemér gróf kastélyát rendezik be Lujza hercegnő számára, aki biztosítást szerezvén szabadsága védelméről, Párisból oda költözik. Tudósítónk szerint épp e biztonság megszerzése miatt intéz kérdést Visontai Soma országgyűlési képviselő gróf Tisza István miniszterelnökhöz közvetlenül Mattasich, közvetve Stefánia főhercegnő megbízásából.

Megjegyzi még levelezőnk azt is, hogy Lujza hercegnő ügyének nagy pártfogója Ferencz Ferdinánd trónörökös, akinél Zichy János gróf interveniált barátjának Lónyay Elemér grófnak kérelmére. Valószínű tehát, hogy e tárgyban másrésről is felszólalnak a függetlenségi Visontai Somán kívül. Sőt arról is van tudomásunk, hogy a parlamenti pártok egyike, nem zárkózik el attól sem, hogy a hercegnő ügyét párthatározattal fogadja védelmébe.

Megirtuk, hogy Kóburg Fülöp herceg altábo nagy ellen becsületügyi följelentést adtak be a honvédelmi miniszteriumhoz, kérve, hogy a herceg ellen indítsák meg a katonai becsületügyi eljárást. A tiz aláíró közül az egyik márkusfalvi Mária Gyula most nyilatkozatot tesz közzé, a melyben kivonja magát az egész afférból.

Tiz aláíró helyett tehát csak kilencz van. De a becsületügyi eljárás megkezdésére elég egyetlen aláírás is, így egy aláírás visszavonása pillanatnyilag érdekes lehet, az ügyre azonban nincs befolyással.

Vármegyénk és közelvidéke.

Megszúrt adóhajtó. Hajdunánáson balul ütött ki Kányádi városi adóhajtóra a mulatság. Vig társaságban töltötték az időt és a szórakozás közben kézbe került egy törös pálca. Kányádi kicsinyelte ezt a törös pálczát és „vívni állás”-ba helyezkedvén, mérközött a törös pálca gazdájával és a tréfalkozásnak az lett a vége, hogy Kányádi adóhajtó megszuszva: a törbe bilent és elől, az altestben szurást szenvedett.

A bajomi híres legények. Az alföldi legényvirtus ismét súlyos kimeneteli összetűzésben nyilatkozott meg N.-Bajomban. Szeptember hó 31-én délelőtt Nemes László és társai ismertették, hogy Gál Imre, a kivel ekeseredett ellenségeskedésben állanak, a piacon időzik. Látna, hogy ez magában van, a hősi virtus tetőpontra hágott s Nemes Laczi hat társával Gál Imrere támadt. Ez azonban elszabadult s a nála volt revolverből több ízben Nemes Lacziék közé lőtt, mit Nemesék szintén viszonzottak, úgy hogy egy kis utczai csata fejlődött ki, míg végre Gál Imre egy házba bemenekült s ott bezárkózott. Aznap délután Nemes Balázs, Nemes Laczinak a testvére, aki délelőtt a Laczi társaságában volt, a kutra vizért ment. A mint ezt Gál Imre 5 társával együtt észrevette, rátámadt Nemes Balázssra s ezt balvállán egy késsel megszúrta, Gál Gyula pedig

egy bottal fejbe ütötte. Nemes Balázs erre futásnak eredt, de Gál Imre utólérté, nyakánál megragadta, a földre rántotta s egy késsel oldalba döfte, úgy hogy az eszméletlenül terült el a földön. Ez még nem volt elég, hanem Gál Gyula ekkor egy bottal háromszor fejbe csapta, úgy hogy a feje beszakadt, Madar Sándor botjával szintén ütötte. A csendőrség aztán a tetteseket elfogta s átadta a berettyó-ujfalui kir. bíróságnak. A bíróság a tettesek közül Gál Imrét letartóztatta. A súlyosan sérült Nemes Balázst pedig még aznap kihallgatta, a ki azonban annyira megvan sérülve, hogy életben maradásához kevés a remény.

Egy főherceg vezeklése.

Ottó főherceg a királynál.

Hiradással voltunk már arról, hogy a király Ottó főherceget a napokban kihallgatáson fogadta. Ez a hír érthető szenzációt keltett mindenfelé és az előzmények ismerete után csak természetes volt, hogy e hír nyomán megindulnak majd a találgatások is. Az ilyen találgatásoknak a jellemvonása, hogy az igazságot nem igen szokták megközelíteni.

Módunkban van eme szenzációs kihallgatás előzményeit és lefolyását a következőkben ismertetni:

Az elmúlt hét keddjén külön kihallgatáson fogadta a király Ottó főherceget. A kihallgatás során a főherceg a királytól, mint a család fejétől és mint a hadsereg legfelsőbb urától, **bűnbánólag bocsánatot kért**, mire a király ismét a kegyeibe fogadta. Hogy mi volt közvetlen oka a kihallgatásnak, biztosan tudni nem lehet, de hogy valami rendkívül nagy dolognak kellett történnie, azzal tisztában van mindenki, különben a király, aki a legutolsó napokig a legridegebb álláspontot foglalta el a főherceggel szemben, nem mutatkozott volna hajlandónak a megbocsátásra, de a főherceg sem a bocsánatkérésre. A király katonai minőségben elkövetett büntettek iránt mindig engesztelhetetlennek mutatkozott, a mi ebben az esetben is bebizonyosodott, mert Mária Jozefa főhercegnő, aki férjéért közbevetette magát, sem tudott igyekeztével valamit elérni. Már pedig a főhercegnő mint köztudomásu dolog, igen nagy befolyással volt mindig a királyra.

Mondják, hogy senki más nem volt az, aki a főhercegnő fáradozásait meghiusította, mint Ottó főherceg bátyja, Ferencz Ferdinánd trónörökös, ami annak tulajdonítható, hogy a két fivér közt már atyjuknak, Károly Lajos főhercegnek halála, vagyis nyolcz év óta, igen feszült a viszony. Ennek pedig az a magyarázata, hogy Mária Jozefa főhercegnő és Ottó főherceg voltak azok, akik annak idején a legszívesebben és a legerélyesebben propagálták az udvarnál azt a tervet, hogy a trónörökös, tekintettel arra, hogy rangján aluli nőt választott élettársául,

mondjon le trónörökös jogáról. Hogy ez a tervük nem sikerült, tisztára Mária Terézia főhercegnőn mult, aki Mária Jozefa főhercegnő régi haragosa s így minden befolyását érvényesítette a királynál a trónörökös és Chotek grófkisasszony javára.

Bécsben köztudomásu dolog, hogy azt a kinos eseményt, amely Ottó főherceg kegyvesztését és egy tiroli gyógyintézetbe való száműzetését vonta maga után, **nem az a biznyos külföldi diplomata, akivel az összekocznás történt,** hozta a király tudomására, hanem maga a trónörökös.

Azok az udvari intrikák és akciók, melyek az utóbbi időben megindultak és folytak a kegyvesztett főherceg mellett, csak a nyáron hagytak alább, a mikor ugyanis Frigyes Ágost szász királyi herceg gyermekeivel a Tátrában időzött és Mária Jozefa közbenjárására, aki tudvalevően a szász trónörökös nővére, találkozott gyermekei anyjával, Lujza főhercegnővel. Ezzel a találkozással nagy hálaára kötelezte le Mária Jozefa Ferdinánd toscanai nagyherceget és feleségét, Alice főhercegnőt, Lujza szász királyi hercegnő szülőit s e hálaérzettel indítatva interveniált aztán Ferdinánd toscanai nagyherceg a királynál Ottó főherceg érdekében. Az intervenció sikerét mi sem bizonyítja jobban, mint az a kihallgatás, melyen Ottó főherceg most bocsánatot kért a királytól s a király ismét kegyeibe fogadta a főherceget.

Mi az újság?

Sikkasztó postatiszt. Budapestről távirják: A Báhory-utczában czirkáló rendőr éjjel egy fiatal emberre lett figyelmes, aki órák hosszat bolyongott az utcában ide-oda teljesen cél nélkül. Megszólította s mikor az nem tudta magát igazolni, bevitte az V. kerületi kapitányságra. Itt megmotozták s több postautalványt s levelet találtak nála. Hosszas faggatás után végre bevallotta, hogy Pigmond Ernőnek hívják s Marosujvárt postaiszt távirtdakiadó. Ebben a minőségében néhány nappal ezelőtt több száz korona erejéig meglopva a kincstárt és Budapestre szökött. Letartóztatták.

Kutyabankett. Szinte felesleges külön is megemlíteni, hogy ilyesmi csak a dollárok hazájában, Amerikában fordulhat elő. Mert a vén Európában örülnek az emberek, ha felelő maguknak jut kenyérre és legkisebb gondjuk is nagyobb annál, hogy kutyájuk születése napját tartsák nyilván. Amerikában azonban a milliomos társaság mindenre ráér s most, hogy kifogyott az alkalmakból, melyekre szórhatja a pénzt, egyiküknek, Lehr milliárdos feleségének eszébe jutott, hogy bankettet rendez kutyája születése napjának megünneplésére. A bankett a milliárdos nő newporti villájában folyt le. A hároméves „Mighty-tomnak” tiszteletére rendező lakomán tizenkét más kutya is hivatalos volt, valamennyi a milliárdosné barátnőinek

kutyája. A bankettre nyomtatott meghívók hívták meg a kutyákat. A „vendégeket” öt lakáj szolgálta ki. Az „asztal” pompásan meg volt terítve, virágokkal diszítve és a direkt e célra készült ezüstedényekben báránysültet, frankfurti virslit salátával, fagyaltot és csokoládét szolgáltak fel. Végül minden „vendég” egy-egy kis kalácsot kapott. Boldog amerikai — kutyák!

Az elutasított szerelmes boszúja.

Szerelmi dráma.

Az aradi Halász-utca Maros felől eső része véres szerelmi drámának volt színtere vasárnap délelőtt s az utca szennázóra szomjas népének bőséges része volt ideigzató látványban s alaposan ki is vette belőle a részét. Ugy tíz óra tájban egymás után három revolverlövés dördült el a nyílt utca déli táján s néhány perc alatt óriási tömeg gyűrűzött körül egy emberpárt: egy legényt és egy leányt. A legény kezében füstölő revolver volt, a leány pedig halálosan találva, vérében fetrengött a kövezeten.

A legényt, aki urasági inas, Eötvös Károlynak hívják s huzamosabb idő óta ostromolta szerelmével Kiss Mária szobalányt. Csak néhány uapja kerültek Aradra a fővárosból. A leány a mult hónap közepéig még Budapesten állott szolgálatban. A legény már ott is erősen sarkalta házassági ajánlatával, a leány azonban hallani sem akart róla. Eötvös egy izben már a fővárosban megtámadta a leányt az utcán s lövéssel fenyegette. A leány ekkor jelentést tett a VII. kerületi kapitányságra, ahol Eötvöst életveszélyes fenyegetés miatt két heti fogházra ítelték. De ez a büntetés se használt mert örökösen a leány nyomában volt, aki hogy szabaduljon tőle, Aradra ment egy oda való sógorához, Balázs Gábor béresgazdához, aki Gutzjáh Mihály földbirtokosnál van szolgálatban. Napokig ki se tette a lábát a leány a házból, mert élt a gyanúörrel, hogy erőszakos ostromlója a sarkában van.

Eötvös Károly tényleg utána jött a leánynak Aradra s egész nap kószált az utcákon, hogy találkozzék Kiss Máriával. A leány vasárnap reggelig nem mozdult ki a házból. Ekkor a sógora megbízást adott neki, hogy menjen be a városba az uraság tejjgazdaságából szállított tej árának bekaszsirozására. Így került el a Halász-utczába, ahol hirtelen elébe toppant állhatatos üldözője, Eötvös Károly. A legény a hirtelen találkozástól megriadt leány keze után nyult, aki azonban visszavonta a kezét és futásnak eredt. A legény egy ugrással utól érte s ezzel a kiáltással állta utját:

— *Megállj Mari, majd adok jegygyűrűt!*

A következő pillanatban már eldördült az első lövés, amelyet Eötvös egyenesen a földnek irányzott. Nyomban ezután a leány fejére célzott s még két lövést tett egymásután. Az egyik golyó a leány bal füle fölött, a másik a nyakszirten át furódott a fejébe s eszméletlenül összerogyott.

A lövések zajára néhány perc alatt óriási embertömeg verődött össze a gyilkosság színhelyén. Az esetről telefon utján értesítették a rendőrséget, ahonnan a kerületi orvos és négy fegyveres rendőr kíséretében megjelent Vidék Gusztáv rendőrtiszt, aki a gyilkost letartóztatta. Az életveszélyesen megsebesült leány sebeit az bekötözték s az eközben megérkezett mentőkocsin beszállította a kórházba.

Eötvös Károlyt bekisérték a rendőrségre, ahol nyomban kihallgatták. Mentségére csak annyit mondott:

— *Szerettem a leányt. Ha nem akart az enyém lenni, ne legyen a másé se...*

Színház.

5 frt. 50 kr., egy szindarabért.

Nem árverésen és nem öregnemű üzér adott ennyit valami régi ócska porlepte drámáért. A nagyváradi színház igazgatója az, a ki ennyire becsülte egy nagyváradi szerző eredeti darabját. A tavaszon Mendelényi Béla „Kommandóra” című vigjátéka két estén került színre a Szigligeti színházban. Az ötletes, humoros darabot nagy tetszéssel fogadta a közönség és a sajtó. Somogyi direktor urnak is nagyon megtetszethetett az eredeti színmű, mert mikor a szerző tiszteeldiját kérte tőle, a bőkezű szízigazgató 5 forintot ajánlott fel a két este szerzői jutaléka fejében.

Mendelényi Béla ezt a kicsinyes eljárást írói önértetére sértőnek találván, megbizta ügyvédjét dr. Adorján Emilt, hogy a honoráriumot per utján követelje. A tárgyalás során, miután kihallgatták Somogyi igazgatót és Erdélyi titkárt, felmutatták a színház pénztári könyveit, a melyekből megállapította a bíróság, hogy Somogyi Károlynak a mult szezon nagybérlete 54.000 koronát jövedelmezett, melyből tehát egy estére 300 korona esik.

Megállapított továbbá, hogy a két este pénztári bevétele 220 korona volt. A Kommandóra tehát Somogyi Károlynak — a szezon legvégén, tehát igen rossz időben — két estén 220 koronát jövedelmezett. Ebből ajánlott fel Mendelényinek 5 forintot szerzői tiszteletdíj.

Dr. Adorján Emil kérte, hogy budapesti és vidéki szízigazgatók hallgattassanak meg szakértőként arra nézve, hogy a szerzői jutalék eredeti darab után legalább 10 százalék a bruttó bevételből. Minthogy azonban Somogyi Károly esküt tett arra, hogy ő csak 5 százalékot ígért még pedig a bérletenkívül, csupán, a napi bevételből, a bíróság a 220 korona napi bevétel 5 százalékát, vagyis 11 koronát ítélte meg Mendelényinek. Az ügynek a felelőzési bíróság előtt még folytatása lesz.

Annuska. Kedden este került színre másodszer is telt ház előtt a csöndes humoru Gárdonyi Géza vigjátéka. Az egyszerű meseszövevényű vigjáték tiszta, üde humora sokszor derítette mosolyra, sőt néhol egészséges kacajra is a közönséget. Az előadás összevágóbb is volt, mint az első. A darab még néhányszor hozhat telt házat. A színházi művezetőség beláthatja, hogy nem kell okvetlenül a tragárság a közönségnek, mert „tiszteletes” szindarabot is szívesen fogad.

25 évig a színpadon. Egy deresfejú öreg urat ünnepel az író és művészvilág Budapesten; a ki 25 esztendő óta taposgatja a világot jelentő deszkákat. Tollagi Adolf a népszerű komikus Debreczenben lépett a színpadra. Huszonöt évvel ezelőtt, 1879. október 1-én. Tollagi, mint tizenhét esztendő suhancz lépett be, mint kórista a debreczeni direktor, Mándoky társulatába. A vékonypénzü, nyurga legény eleinte nem sok vizet zavart. Észre sem akarták venni, nemhogy szerephez jutott volna. Őt is, mint annyi más tehetséget, a véletlen emelte ki a kórus szürke homályából. Egy hirtelen lemondás következtében a „Proletárok” Jankó szerepét reabizták. Mindjárt sikert ara-

tott; és különösen maszkja oly élethű volt, hogy direktora, azt híven, hogy valami idegen, ki akarta utasítani a szinpadról... Itt kezdődik Tollaginak sikereiben oly gazdag művészi pályája. A vidék nagy szinpadjain mindenfelé nagy népszerűséget szerzett és a Népszínházban történt szerződése után csakhamar a fővárosi közönségnek is egyik kedveltjévé vált. Egy esztendeje körülbelül, hogy megvált a Népszínházról és mint a Magyar Színház tagja gyönyörködteti a közönséget újabb jóízű alakításaival.

Az „eleven ördög” elmarad. Sugár Aranka és Rózsa Lili betegsége miatt szerdára hirdetett „Eleven ördög” előadása szombatra halasztatik, helyette színre kerül az „Annuska” című vígjáték.

Október 6-án Palágyi Lajos elszavalja Illyés Bálint alkalmi költeményét az „Annuska” című előadása előtt.

Szinpadi próbák. Párhuzamosan folynak a szinpadi próbák a „Tetemrehívás” és „Kis pajtás” című darabokból, melyek még e hó végén kerülnek színre. Az énekes személyzet szorgalmasan próbál Suppe „Bocaccio” című operettjéből.

Egyházak és iskolák.

Esperes-beiktatás. Az alsó-szabolcs-hajdusági ev. ref. egyházmegye csütörtökön délelőtt a vármegye dísztermében közgyűlést tart. Dr. Baltazár Dezső hajdusoboszlói lelkész, az egyházmegye újonnan választott esperesét a szokott ünnepi keretek között — ezen alkalommal — iktatják be fontos és díszes tisztségébe.

A főreáliskola a paczi honvédsírnál. A debreczeni főreáliskola növendékeivel Horvay Róbert tornatanár időnként kirándulásokat szokott tenni a szomszédos falvakba, pusztákra. E kirándulások elsősorban a gyalogló sportot szolgálják. De sohasem mulasztja el a derék tanár, hogy az ifjúsággal megismertesse a meglátogatott helyek multját is. Október 6-dikán a paczi erdőre vezeti tanítványait, ahol Szarka nevű honvédkapitány síremléke áll, a kit a debreczeni csata után az üldöző kozákok ott levágtak s ugyanott temettek el a debreczeniek. A főreáliskola ifjúsága az aradi vértanuk napján egyuttal a hazafiui kegyelet adóját is lerója a szabadságharcz eme vértanuja iránt, aki debreczeni földben alussza siri álmát.

A magyar irodalmi társulat feketé szegélyes levelen jelenti, hogy október 6-án, a kollégium dísztermében gyászünnepélyt rendez. A hazafias ünnep műsora a következő:

1. Gyászda Silchertől, előadja a „Főiskolai Énekkar”.
2. Megnyitó beszéd, tartja: dr. Jászi Viktor jogakad. tanár.
3. Alkalmi költemény. irta: Lengyel Béla jh., szavalja: Szijágyi Dezső jh.
4. Népdalegyveleg, előadja: a „Főiskolai Zenekör”.

5. Emlékbeszéd tartja: Lukács Tihamér jh.
6. Szózat, éneklia „Főiskolai Énekkar”.

UJDONSÁGOK.

Baltazár Dezső és a szociálisták.

Vasárnap népgyűlés volt Hajdusoboszlón. A népgyűlést az újszervezett szociálisták rendezték. A szegény földetlen népbajáról beszéltek a négyülésen, amint már ez szokás. A nép meghallgatta a szónokokat, rendben-csendben maradt, a gyűlés után békésen szétoszlott, mint ez is szokás.

Hogy ez a népgyűlés mégis jelentős eredménnyel lett a mi szemünkben, amely felett egyszerűen napirendre térni nem lehet, annak az ad jelentőséget, hogy az újszervezett szociálista párt hajdusoboszlói népgyűlésén dr. Baltazár Dezső az alsó-szabolcs és hajduvidéki ev. ref. egyházmegye esperese viselte az elnöki tisztet.

Szinte halljuk a goromba gyanúsítást és bamba felfogást, hogyj Baltazár szociálista lett, elárulta a függetlenségi pártot, elhagyta a zászlót, szociálista izgatókkal szövetkezett stb. Szinte látjuk, milyen libabőrös lesz némely orrukig sem látó urnak az ábrázata és mily fázósan gondolkoznak erről az esetről.

Ez az eset pedig nagyon egyszerű. Baltazár Dezső nem adta fel a függetlenségi elveket, nem árulta el a zászlót, nem szövetkezett izgatókkal és felforgatókkal, hanem egyszerűen a papi kötelességét teljesítette. Mert a papnak kutya kötelessége, hogy hivei közt legyen mindenkor, de leginkább akkor, a mikor higgadt vezetőre van szükség. Bár minden pap így teljesítené kötelességét, ennyire törődne a népével.

Hogy szociálista népgyűlésen elnökölt Baltazár, azj mit se tesz, sőt éppen ez a dicséretre méltó, mert olyan körben szerzett becsülést és tiszteletet a papi talárnak, amely körben a papok már azt eljátszották,

Ez az igazi papi hivatás. Törődni a néppel, foglalkozni dolgaival, segíteni bajain, oktatni és vezetni azokat, a kik arra szorultak, nem pedig a kuczkóbol nézni, hogy a hivek miként ragadtatnak el a vakszenvedélyek és izgatók martalékául.

Rákosi Viktorék Debreczenben.

Rákosi Viktor országgyűlési képviselő, kiváló írónk, a hajdunánási Kossuth szobor leleplezési ünnepéről hazatérőleg, a hétfő estét nejjével együtt Debreczenben töltötte el. Az Angolkirálynőben szállott meg és bizalmas baráti körben hallgatta a Magyarok zenéjét. Rákosi Viktorék tegnap reggel utaztak fel Budapestre.

Pósa bácsi a Hortobágyon.

Pósa Lajos és felesége K. Tóth Kálmán kíséretében a nagy Hortobágyra is kirándultak és a régi nevezetes híri hortobágyi csárdában töltöttek el egy borongós őszi éjszakát, a midőn csupán a pásztor tűz csillog-villog a sötét, a csöndes pusztá mélyéből. Pósaék hétfőn rándultak ki a Hortobágyra és figyelemből, a gyepesedni kezdő pusztáról, gulyát és ménest is hajtottak a csárdához, hogy Pósa Lajos megösmehesse a mi nomád világunk négy lábú és kétlábú lakóit. Pósaék tegnap reggel

szállottak vissza a Hortobágyról és délebedre a Wolafka Nándor cz. püspök, r. k. plébános uri házának a vendégei voltak. Örvendünk, hogy Pósaék ilyen jól érzik magokat Debreczenben.

Helyreigazítás. Lapunk vasárnapi számában „Kossuth-szobor leleplezés Hajdunánáson” című ujdonságunkban megemlékeztünk arról a vacsoráról, amelyen Kossuth Ferencz is részt vett a vendégképviselőkkel. E tudósításunkba tévedésből belecsuszott Karai Sándor ev. ref. főgimnáziumi igazgató neve, mintha ő köszöntötte volna fel Kossuth Ferenczet és társait. Ez tévedés, mert Karai Sándor ott sem volt a lakomán. A tévedés onnan származott, hogy a tudósító híradata szerint az ev. ref. főgimnázium igazgatója tartotta a felkösöntőt, elfelejtette hozzá tenni, hogy a volt igazgatója, Sinka Sándor. Ez okozta a tévedést.

Debreczen 1905. évi költségvetése. A város jog- és pénzügyi bizottsága kedden kezdte tárgyalni Debreczen köz költségvetésének 1905. évi előirányzatát, botrányosan silány érdeklődés mellett. A bizottságnak mindössze két tagja jelent meg. Ott voltak Király Gyula tanácsnok elnöklete alatt dr. Magos György főügyész, Roncsik Lajos főszámvevő, Varga Károly jegyző, Kemény Mór és Balkányi Miklós bizottsági tagok. A főszámvevői tétéleket nagyobbára változatlanul elfogadták.

Személyi hír. Dr. Vass Antal pécsi királyi ítéltáblai bíró, a debreczeni társasélet kiválóan szeretett kedves volt tagja Debreczenben időzik. Barátai látogatására jött Debreczenbe.

A Pósa-esték rendező-bizottságának ülése. Tisztelettel kérem azon urakat, kik a Pósa-esték rendező-bizottságában részvetelre felkértek, hogy f. hó 6-án, csütörtökön d. u. 4 órakor a váresház kis tanácstermében megjelenni méltóztassanak. Tárgy: a színházi est jövedelmének elszámolása. Oláh Károly, mint a rendező-bizottság elnöke.

Debreczen legtöbb adófizetői. A törvényhatósági bizottság legtöbb adót fizető tagjainak (virilisek) névsorát az 1886. évi XXI. t.-cz. 25. § a alapján minden évben az igazoló választmány állítja össze, illetve igazítja ki, és ugyanezen törvény 26. §-a szerint a sorrend mzzállapításánál az állami, felekezeti, törvényhatósági és magánintézetek tanárai, a tudományos akadémiák tagjai, az akadémiai művészek, a folyóirat- és lapszerkesztők, a lelkészek, az ipar- és kereskedelmi kamarák bel- és kültagjai, ugyszintén a magyar állam területén érvényes oklevéllel bíró tudorok, tanárok, ügyvédek, bírák, orvosok, mérnökök, építészek, gyógyszerészek, sebészek, bányászok, erdészek, gazdászok, gazdatisztek és állatorvosok összes egyenes állami adója kétszeresen számítható; továbbá a férj vagy atya államadójába a nő, valamint a kiskoru gyermekek állami adója is beszámítandó, ha a nőnek vagy a kiskoru gyermeknek vagyonát kezeli. Ehez képest értesíti a városi tanács az érdekelt lakosságot, hogy a legtöbb adót fizetőknek hivatalos kimutatása Vecsey Imre főjegyző hivatali helyiségében (városház I. emelet 37-38. sz. szoba) a f. 1904. évi október hó 1. nap-

legszebben tisztít

Kézi munkákat

Hrabczy Antal

Széchenyi-utca 42.

jával kezdődő 8 napi közszemlére kitétetni rendeltetett s ott az megtekinthető; s ha az illetők ezen névjegyzék ellen felszólalni kívánnak illetőleg adójuk kétszeres beszámításának kedvezményét a jövő 1905. évre igénybe venni óhatják, e végett az ugyan-ezen hivatalos helyiségben üléselő igazoló választmány előtt a folyó 1904. évi október hó 10—11. napjain d. e. 9—12 és d. u. 3—6 óráig élszóval vagy írásban jelentkezzenek és jogosultságaikat igazolják, mivel a későbbi felszólalások figyelembe vétetni nem fognak.

— **Időjelzés.** Meteor (Vozáry Pál mérnök), az elősmert időjós az októberi időjárást a következőképpen jósolja: A 24—26-iki csomópontok változást hoztak be az időjárásba, amennyiben a hirtelen beállott hideg idő a 24. 25-iki hatáskörében már 23-ikán egyszerre enyhévé tette az időt s derületet hozott, amely a 26-ikival újra erőssé vált, de még mindig elég enyhe hőmérséklettel. Hasonló változásoknak nézünk elébe ezutánra is, különösen október hó első harmada igen változatos, hol a 2-ik és 9-iki csomópontok képezik a változatok központját, különösen a 9-ik az, amely esős változást ígér, mit követőleg azonban már állandóbb időjárású időköz követ, mely a szüretelésre leginkább alkalmasnak mutatkozik. Október hó második fele állandóbb jellegű időt ígér, mint az első. Október hó csomópontjai 1—2 6—8—9—11—16—18—20—23—24—30-ra esnek, hol a 9—24-ik légesőbb hatásuaknak mutatkoznak a bolygók részéről, amelyek azonban az esetleges napkitörések, vagy ciklonok által módosíthatók.

— **Az osztálysorsjáték.** keddi húzásán a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:

50.000	koronát nyert:	105881.
5000	koronát nyertek:	17054 35063 40634 60272 62402 69060 106136.
2000	koronát nyertek:	8043 13474 14693 18150 20233 28404 30963 42606 44284 48761 67139 70733 79940 81528 82203 91552 93476 99087 100083 102421.
1000	koronát nyertek:	231 2675 3016 9355 1134 12070 12405 15466 18033 18373 18402 20623 24407 28836 29261 30963 35020 87682 38068 39088 40077 41145 42090 44284 45679 45851 48512 52316 54781 55903 62787 67054 68887 70264 79112 79561 86753 89607 89664 90466 92780 98139 97979 103379 106603 106649 106964 109808.
500	koronát nyertek:	88 1224 5475 5482 6268 6554 6705 9398 10294 10674 15279 15364 15512 15602 17432 19809 21928 22711 23196 23259 23979 24189 24930 26136 27689 28170 28618 29156 29791 31079 32056 34566 36636 36729 37620 41272 44091 44883 45969 46819 48284 52087 52859 54725 55193 56990 60020 60603 61553 66401 66405 67717 68920 72483 74636 74607 80749 82091 82763 83772 84477 85709 85765 91743 93545 97072 98034 98282 99207 104948 106404 106919 107801.

A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

— **Lekaszálta a más szénáját.** Harsányi Istvánné Kertész Mária panaszt emelt Katona József újföldi 113 sz. a. lakos ellen, hogy a földjéről lekaszálta a szénát és ellopta. A kára 80 korona.

— **Meghaltak.** Elek István r. k. 2 éves, Veres Eszter ev. ref. 17 éves, Balog József ev. ref. 67 éves.

— **Népfelkelők szemléje.** A debreczeni és vidéki illetőségű népfelkelők szemléje kedden reggel folytatódott a péterfiai honvédlaktanyában. Megjelent a szemlén 176 debreczeni és 176 vidéki népfelkelő. A szemle ma ér véget, a mikor az 1862. évben születtek kikapják a végelebecsajtási leveleket.

— **Az ellopott töltött paprika.** Kinos meglepetést keltett tegnap este egyik telekiutczai háznál valamely éhes tolvaj bátor tette. A gazdasszony az udvaron különálló nyári konyhában melegítette a vacsorának szánt töltött paprikát, melynek tölteléke másfél kiló husból állott. Néhány percze magára maradt a konyha. Egy ügyes tolvaj észrevette ezt a kedvező pillanatot s lábasostul együtt kilopta az izletes vacsorát. A tolvajnak teljesen nyoma veszett. Azt hisszük, hogy felesleges volna jóévtágyat kívánni a töltött paprikatolvajának.

— **Az öreg ur barátnői.** A helynélküli cselédeknek állandó pártfogója volt T. M. öreg ur. Hétfőn is két leánynak Váradi Erzi és Kovács Erzi nevű cselédeknek adott szállást a lakásán. A két cselédleány azonban visszaélt a jószívű öreg ur bizalmával és amíg odajárt sétálni, a lakását kifosztották. A rendőrség nyomozza a két hálátlan teremtést.

— **Házpusztító borbély.** Nagyon haragudott Orosz Antal borbélylegény a Polgári Bálint nyilvános mulatójára, mert a panaszos szerint a házat folyton rongálja. Legutóbb is, hogy rajtaérték, 40 kornra kárt okozott. A vizsgálatot a rendőrség megindította.

— **Elveszett** hosszú-szőrű, barna vizsla-kutya. A megtaláló Simonfy-utca 15. sz. a. jutalomban részesül.

— **Kirabolt kalauz.** Még október 1-én történt, hogy Kató Miklós nagyot mulatott a „Koroná”-ban rendezett táncmulatságon. Egész éjjel ivott, úgy hogy 2-án hajnalban részegen botorkált a folyosó sötét zuga felé, ahol lefeküdt és elaludt. Ugy 6 óra tájban ébredt fel és akkor vette észre, hogy 4 darab arany gyűrűjének és ezüst órájának nyoma veszett. A kára 118 korona. Az ismeretlen tettest a rendőrség nyomozza.

— **Lopás.** Szücs Lajosné Czenczi Margit nyíl utca 58. sz. a. lakosnő feljelentést tett Vaskó Erzsébet munkásnő ellen, aki tőle 20 korona értékű ruhaneműt lopott.

— **Verekedés a vásártéren.** Kedden délután csunya botrányt csaptak a baromvásártéren idősb és ifju Bundi János és Krizsán János. A verekedésnek, amelyben megsérültek mindhárman, a rendőrség vetett véget azzal, hogy mindhármukat bekísérte.

— **Zene-estély a Magyar Király kávéházban.** A gyönyörűen fujonon fővárosi mintára berendezett kávéházban ma, szerdán este Kiss Béla teljes zenekarával hangversenyeztek. Kétfő italokról és pontos kiszolgálásról gondoskodik Erős Jakab kávé.

x **A lakás ékessége a tisztaság.** Semmi sem árulja el legjobban minden lakásnak a tisztaságát, mint az arany, ezüst, réz és tőmből készült tárgyak fényessége. De ezen fény nagyon hamar eltűnik, vagy egyáltalán el sem érhető, miután fényesítő paszta lesz használva és nem a szaktekintélyek által kitértnek elismert Fritsch Schulz jun. Akt. Gesellsch. Leipzig und Eger féle „Globus Putz extract”, mely a legjobban tisztít és vele remek, sokáig tartó fény ér-

hető el, emellett az az előnye is van, hogy nem karczol és minden ártalmas anyagtól ment. Ezen extractumból havonta több mint három millió doboz lesz a világ minden tájára szállítva. Miután nagyon sok utáncsók vannak, kérjünk minden drogua, fűszer, vas és rövidáru üzletben csakis védjeggyel ellátott „Globus-Putzextractot” vörös kereszt-kötésben.

x **A hölgyközönségnek** mindig gondot okozott a (mieder) fűző. Ettől függ a női természet esinossága, ez pedig csak úgy érhető el, ha minden hölgy a saját természetére szabott fűzőt visel, mert ezáltal jut csak érvényre a női természet szépsége. Azonkívül egészségi szempontból is ajánlatosabb az így készített fűző, mint a gyári fűző, miért is minden hölgy saját érdekében cselekszik, ha mellfűzőit Goldstein Karolina műtermében (Debreczen Piacztér) készítteti, ki specialista az ily fűzők készítésében, mit fényesen igazol számtalan szaktekintély elismerő levele. Rendelések szabatosan mérték után 6 óra alatt készülnek. A dús választéku raktári fűzők méltányos árban árusíttatnak.

x **Letzter József** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piacz-utca 44. Dr. Ujfalussy-ház. Állandó fényképiállítás a műterem kapubejáratánál lévő kirakatban látható.

x **Amatőr otthon.** Érdekes ujtás. Azon tisztelt amatőrök, kik a Schwartz-féle üzletben fedezik fényképészeti cikkek szükségleteit, teljesen díjtalanul használhatják a volt Balkányi-féle műtermet, Piacz-utca 81. szám, akár felvételre, vagy bármilyen fényképészeti munkára, hol egy tanult fényképész áll rendelkezésükre, valamint egy kitűnő nagyítógép.

x **Uj aranyozó folyadék,** melylyel mindenki, bármit is moshatóan ujja aranyozhat, vagy ezüstözhet, 1 üveg 40 kr. Mentze Henrik ujdonságok áruházában.

Társas-élet.

Midőn hétfőn este Rákosi Viktorék az Angol-királynő áldom-sivó-szobájában vacsoráltak, Magyarai Imrénék hegedültek ott. A szebbnél-szebb nóták mind a vonóhegyre kerültek... Hanem Bálint, a tárogató is különösen kitért magáért. Remekelt pár kurucz hallgató nótájával. Nem hiába hogy a képviselőjének fujta a nótát Körte Bálint, de nem is kimélte a tudójét. csakugy zengett-bugott a varázssípja... Ugyanis Bálint hajdunánási cigánylegény és így büszke volt reá, hogy művészetét bemutathatta a nánási hajdukövetnek.

Hanem azért a kerületére büszke Rákosi Viktor azt tartja és vallja, hogy a hajdunánási muzikusokkal, a Rézműves Tódor füstös barna bandájával sem vallanánk szégyent... Mert Szilágyi Bálint bátyánk, a hajdu fiskális szavajárása szerint „szép takarosán” hegedülgetnek ezek is. Igen tudják czifrázni a képviselő uroknak a nótáit. A nagy Bercsenyi Miklósról szerzett nóta is ezek közé tartozik.

Gyilkosság és öngyilkosság.

Véres szerelmi dráma játszódott le tegnap Berlinben, amelynek egy 16 éves leány és egy 24 éves fiatalember az áldozatai. A véres esetről a következő részletes tudósítást kaptuk.

Schulz vendéglős feleségével és 16 éves Anna leányával körülbelül két hónap-

pal ezelőtt Berlinbe költözött. hogy ott vendéglőt nyisson magának, Mindezeideig nem talált alkalmas vendéglőt és nővérénél lakott egész családjával, akinek Berlinhez közel fekvő községben van egy villája.

A fiatal leány azonban még Bernburgban ismerkedett meg egy 24 éves könyvelővel, aki halálosan belészeretett. A fiatal ember sem idegenkedett a fiatal leánytól és így csakhamar benső szerelmi viszony fejlődött ki a fiatalok között. A leány szülei azonban hallani sem akartak leányuk szerelméről és ez volt egyik oka, hogy Berlinbe költöztek.

A szerelmeseket nagyon kellemetlenül érintette a hosszas elválás és a fiatal ember gondolva egyet, nemsokára követte szerelmét Fegehortba.

A leány szüleitől kért engedelmet, hogy szerelmét a venetnál várhassa, amit a szülők kénytelen-kelletlen meg is engedtek.

Csak hogy a leány hosszú ideig nem tért haza, ami a szülőket nagy aggodalommal töltötte el.

Az apa nyugtalanul indult leánya keresésére, akit a kertben talált meg súlyosan megbesülve, mellette pedig a fiatal embert holtan.

Az eddigi vizsgálat kiderítette, hogy a fiatalok a pályaudvartól kocsin jöttek a villa kertjébe, a hol a fiatal ember a mit sem sejtő leányra orozva sütötte fegyverét. A szerencsétlen leányt, a kit életveszélyesen sebesített meg, a golyó ép a halántékán találta, a ki még felépülés esetén is két szemvilágát elveszti. A fiatalember ezután maga ellen irányította a gyilkos fegyvert és még a helyszínén kilehelte lelkét.

A szerencsétlen leányt életveszélyes sebével a kórházba szállították. Felgyógyulásához alig van remény.

TÁVIRATOK.

Nagy orosz vereség.

Páris, október 4. A japánok Mukden elkerülésével egyenesen Tienlin felé nyomulnak előre, ahol az oroszok még nem ké szültek el az erődítési munkálatokkal.

London, október 4. Micsenkov orosz tábornok megtámadta a legelől nyomuló Kuroki seregét, de **irtózatosszerű vereséget szenvedett**. Kuroki **teljesen szétverte az orosz sereget**.

Port-Artur ostroma.

London, október 4. Csifui jelentések szerint a japánok 5 napi szakadatlan ostrom után **bevették a pitselíngi erődöt, mely a várost védő erődlánczolat kulcsa**.

London, október 4. A japánok teljesen befejezték a Port-Arturhoz vezető földalatti utat és már a napokban nagy események várhatók.

Csifu, október 4. Az oroszok mindazon hajói, amelyek a port-arturi aknaz elhagyásával voltak elfoglalva, csaknem kivétel nélkül **légberöpültek**.

Japán újabb kölcsöne.

Tokio, október 4. A japán kormány harmadik nagy kölcsönét (80 millió) beföldön (tuljegyezték a régebbi feltételek mellett. A kibocsátás 92, a kamat 5,0/0.

Elmenekült orosz hajó.

Sanghaj, október 4. A csifui jelentések megerősítik a hírt, hogy a „Bajan” orosz cirkálónak sikerült Port-Arturból kimenni és eljutni a Gützláb-szigetekig.

Változás a máv. igazgatóságánál.

Budapest, október 4. Schober Albert, a máv. kereskedelmi osztályának igazgatója, az elnökiigazgató helyettese 40 évi szolgálat után nyugalomba vonul. Utóda Mark, a kereskedelmi minisztérium tanácsosa lesz.

Elítelt Érmihályfalvai legények.

Nagyvárad, október 4. Az itteni törvényszék ma mondott ítéletet azon hat érmihályfalvai legény felett, akik Szabó Sándor csendőrt a tavon kegyetlenül összeszabdalták. A csendőr a debreczeni honvédkórházban gyógyult és **1000 korona kártérítést** követelt a mai tárgyaláson. A törvényszék ezt meg is ítélte. A legények közül hármat **3 évi**, kettőt **2 évi** és az utolsót **1 évi börtönre ítélte**. Az elítéltek felebbeztek.

Izgató oláh újságíró.

Nagyvárad, október 4. Boku Szever aradi oláh újságíró, aki a magyarság ellen izgatott, a törvényszék vád alá helyezte, és ügyében október 26 án tüzte ki a főtárgyalást.

Mit tárgyal a kormánytanács?

Budapest, október 4. A kormány tagjai október 10-én tartanak tanácskozást. A kormány munkaterve, hogy először az ideiglenes olasz vám és kereskedelmi szerződést, az ujonezjavaslatot és a költségvetést tárgyalja le. A kiegyezési és a véderő reform javaslatok tárgyalásai a jövő évre maradnak.

Rigó Jancsi Oláhországban.

Páris, október 4. A füstös képű Rigó Jancsi, a Chimay hercegné volt szeretője Bukarestbe szerződött el, ahol a legelső mulatóhelyek egyikén fog esténként hegedülni.

Törvénykezés.

Uj ügyészi megbizott. Az igazságügyi miniszter Móricz István joggyakornokot a hajdunánási járásbíróshoz ügyészségi megbizottá nevezte ki; miután Pákozdy András ügyészségi megbizottat Hajdunánás város számvevőjének választották meg.

Uj ügyvéd. A budapesti ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy dr. Csohány Sándort a kamara lajstromába bejegyezte. Csohány hajduságifi, Nánásról költözött Budapestre.

Tolvaj vasuti napszamos. A debreczeni vasutállomáson a nyáron nap nap után történtek lopások, amelyeknek tettesét Gorzás István volt vasuti napszamos személyében kézre is kerítette a rendőrség. A törvényszék 1 évi börtönre ítélte, amiben megnyugodott.

Elítelt zsebmetsző. Ismert zsebmetszők Debreczenben Grósz Menyhért és Gáspár Gábor. Ez év június havában a vasuton Gál Zsófia és Babotán Jánosné zsebeiből markoltak ki 46 koronát. A tárgyaláson Grósz beismerte a lopást, de Gáspár tagadta. Grósz 6 hónapi börtönt kapott, míg Gáspárt felmentette a törvényszék. Mind ketten megnyugodtak.

Az érmihályfalvai véres pünköst. Az elmúlt pünköstkör véres eset történt Érmihályfalván. Duhaj legények megtámadták Szabó Sándor csendőrt, a ki egyedül teljesített szolgálatot a faluban s irgalmatlanul összekaszabolták. A szerencsétlen embernek levágták három ujját, behasították a fülét, orrát összeszurkálták a mellét, karját és hátát. Haldokolva szállították be a

debreczeni katonai csapatkórházba, ahol a különösen gondos ápolás vissza adta életét. Felgyógyulása után azonban nyugdíjazni kellett Szabót, mert szolgálata végzésére képtelen volt. A csendőrség megtámadói közül letartóztatta Nyiri Lajos, Solti Imrét, Csongrádi Gábort, Torda Gábort, Nagy Antalt és Somogyi Imrét, bűnperüknek tárgyalását Millye Gyula elnöklésével tegnap kezdte meg a váradi királyi törvényszék. Báthy Bálint ügyész hatóság elleni erőszak és minősített súlyos testi sértés czímen emelt vádat a hat legény ellen.

Az enyves közü laboráns. Szilcz Ferencz debreczeni gyógyszerésznél volt alkalmazásban, mint laboráns, Énekes István, aki nyakra-főre lopta a gyógyszereket, úgy hogy egész raktárt találtak nála a házkutatás alkalmával. A törvényszék 7 hónapi börtönre ítélte, amibe meg is nyugodott.

Bűnügyi főtárgyalások. Ma szerdán főtárgyalások: Özvegy Novák Józsefné ellen súlyos testi sért. büntet. Friedmann Jakab s társa ellen magánosok elleni erőszakért, Szatmári Lajos ellen lopás büntetettért, Rák Juliánna s társa ellen lopás büntetett; csütörtökön Csóka József ellen lopás büntetett, Somosy József ellen csalás büntetett, Juhász Bálintné ellen lopás büntetett, Kelemen Sándorné ellen lopás büntetett; pénteken Dr. Freund Dezső s társa ellen sajtó utján elkövetett becsületsértés vétsége, Manárita József ellen, sajtó utján elkövetett becsület sértés vétsége, Kertész Bertalan ellen, lopás büntetett, Czakó János s társa ellen lopás és orgazdaság büntetett.

REGÉNY-CSARNOK.

Egy fegyencz története.

[Fordítás francia eredetiből.] 8.

A börtönőr azt válaszolta D . . . ur parancsából történt.

A műhely igazgatót D . . . urnak hívták.

A következő nap is úgy telt el, mint az előbbeni, Albin nem tért vissza.

Este a napi munka befejezése után D . . . igazgató eljött, hogy a műhelyben szokott körmenetét megtegye. — A mint Klaudius az igazgatót már messziről meglátta, durva posztó kalapját levette fejéről.

— Igazgató ur — kiáltá Klaudius, igaz e, hogy Albint más szállásra tették?

— Igaz — válaszolá az igazgató.

— Uram — folytató Klaudius, nekem szükségem van Albinra, hogy élhessek, ön jól tudja, hogy a börtönbe kiosztott étel adag nekem nem elég, Albin mindig megosztotta velem az ő részét.

— Az az ő dolga volt — mondota az igazgató.

— Hát nem volna lehetséges, hogy Albint ismét egy szállásra tegyék velem?

— Lehetetlen, el van határozva, hogy így kell lenni.

— Ki által?

— Általam.

— Uram, hibáztam valamit ön ellen?

— Nem.

— Ez esetben miért büntet, miért választja el Albint tőlem?

— „Csak azért” mondá az igazgató és tovább ment.

A fogoly lesütötte a fejét nem szólott többet.

Szegény kalitkában levő oroszlán, kinek társát, a kis kutyát elvették.

Többen meg akarták ételüket osztani vele, megköszönte, de nem fogadta el.

Az igazgató által adott rövid magyarázat óta minden este oly különös, majd nem hóbortosan viselte magát mi egy ilyen komoly emberben meglepő és feltűnő volt. Midőn az igazgató a randes órában körutját tette, és a Klaudius munkája előtt haladt el, Klaudius fölemelte fejét és mereven nézett rá; szivszaggató hangon megszólította:

— Igazgató ur, adja vissza társamat.
— Lehetetlen, válaszolta az igazgató.
— Pedig annak meg kell történnie, mondá Klaudius lassu mély és szilárd hangon, és az igazgatónak jól a szeme közé nézve, azt tevé hozzá. Gondolkozzék még az ur. Ma október 25 ike. Egész november 4-ikig gondolkozási időt adok.

Egy börtönőr figyelmeztette D. urat, hogy a Klaudius beszéde fenyegetéshez hasonlít, és ez esetben be kell záratni.

— Szükségtelen, nem záratom be; az ilyenféle emberek iránt jó indulattal kell birni. Okt. 25-től nov. 4-ig még 9. nap van.

Klaudius egy este sem mulasztotta el az igazgatót komolyan figyelmeztetni, hogy Albin eltávoztatása milyen folytonosan fokozódó fájdalmas helyzetbe hozza.

Az igazgató megunt a dolgot, és 24 órai fogsággal büntette, mert Klaudius kérése nagyon hasonlított a fenyegetéshez.

Klaudius ime csak ennyit nyert.
Nov 4-ike elérkezett. E nap Klaudius derült arcával ébredt fel, attól az emlékezetes naptól fogva, midőn D. ur határozata Albin barátjától elválasztotta, társai sohasem látták ily derűltnék.

Midőn felkelt, az ágya lábánál álló fehér deszka ládákához ment, melyben néhány parab rongyát tartá és keresgélt.

Egy női varráshoz való ollót vett ki belőle.

Rousseau Emiljének szétszaggatott kötete és az olló volt minden, mi arról a nőről kit szeretett, gyermekének anyjáról rá maradt, az egykori boldog kis háztartásból csak ennyi emléke volt. Klaudiusnak minden két tárgy haszontalan volt; az ollónak csak nő vehette hasznát, könyvnek csak egy olvasni tudó.

Klaudius sem varrni, sem olvasni nem tudott.

[Folytatjuk.]

Gyémánt **petroleum**
tisztán égő, szag nélküli
soha nem füstöl
1 liter 16 krajczár.
Deutsch Albert és Fia
fűszerkereskedésében, Hatvan u. 9. sz.

Csak
Globus
tisztító
kivonattal
tisztítsunk

Nagy raktár

Szőnyeg
Függöny
Butorszövet
Linoleum
Bőrvászon
Ágy- és Asztalterítő
Flanell takaró
Pokrócz
Paplan és Matraczokból
Donogán és Somossy

Kunz József és Társa utódai cégénel
DEBRECZEN, Kistemplom-bazá.

Az Alföldi takarékpénztár
DEBRECZENBEN, Piacz-utca saját ház.

Elfogad betéteket

4% kamatozás mellett.

Kölcsönöket nyujt

váltókra, kötelezvényekre, értékpapírokra, valamint helybeli és vidéki pénzüintézetek részvényeire.

Óvadékkölcsönöket ad

vállalkozóknak, bérlőknek, hivatalnokknak.

Törlesztéses kölcsönök

földbirtokokra és házakra
a legelőnyösebb feltételek mellett.

Mindennemű felvilágosítással szívesen szolgál

az intézet ügyvezetője.

Háziurak és építész urak figyelmébe.

Függő ereszes csatorna 18. számú I ső rendű horganyozott vaspléből . á m. 1.60 fill.
Tetőn fekvő csatorna 18. számú I ső rendű horganyozott vaspléből . á m. 4.-- fill.
Tető fedés négyszögméterenkint 18. számú I-ső rendű vaspléből . á □ m. 3.30 fill.
Ezen minták fekete pléből festve 15% olcsóbb.
Más előforduló **épület munkát** rajzszerinti kivitelben olcsóbban 10% al, mint Budapestben.

Fűthető fürdőkádak . . . 40 K. tól feljebb.
Rendes fürdőkádak . . . 20 K.-tól . . .
Gyermek fürdőkádak . . . 10 K.-tól . . .
Üllő fürdő kádak . . . 11 K.-tól . . .
Kályha csövek egyenes . 30 F.-től feljebb.
könyök csövek . . . 40 F.-től . . .
Borforralók . . . 60 F.-től . . .

Mindenféle konyha cikket raktáron tartok feltűnő olcsó árban.

Elvállalok évi klozet kezelést 8 koronáért.

Kövesi József

bádogos mester.

DEBRECZEN, Széchényi utca 1.
Donogán és Somossy céggel szemben.

! Megérkeztek!

Őszi és téli női kabátok és gallérok, férfi öltönyök és téli kabátok, Divatos Barchetok és Flanellek, legjobb minőségű vásznak és kanavászkok jutányos árak mellett árusítatnak

havi és heti részletfizetésre

Kohn Herman

áruháza Hatvan-utca 17.

Női kelmékben dus választék.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH LTD
Budapest, Váci-körút 68,
Által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:
Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, léhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók, szecskavágók, répvágók, kukoriczamorzsolók, darálók, őrlőmalmok, egyetemes aczál-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Képviselet és bi-
zományi raktár: **BÉSZLER és DAVID** uraknál Debreczen.

Nem látta még?

Koch Testvérek, debreczeni fióküzletét?

KOCH TESTVÉREK
DEBRECZEN
Piacz-
uteza 51. Csanak-
ház.

Okvetlen fáradjon el oda, mielőtt téli ruha szükségleteit fedezné. — Óriási választékban a legolcsóbbtól a legfinomabb kivitelig nagyon jutányosan lehet **férfi-, fiu- és leányka gyermek-ruhát** vásárolni. — **Tulkövetelés kizárva.** — **Szigoruan szabott árak.** Mértékrendelések különös gondal készülnek és a legkényesebb igényeket elégítik ki.

Apró hirdetések.

10 szög 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A egkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Fix fizetéssel és jutalékkal egy új nagyszabású mű terjesztésére jó megjelenésű utazókat keresünk. Kazinczy Könyvkereskedő Rt. Debreczen, József király herceg-uteza 8.

Egy jól jövedelmező ház fűszer üzlettel és borméréssel jutányosan eladó Nyil-uteza 80. szám. Értekezni lehet Horváth János faraktárában.

Különféle finom faj almák télre eltenni igen tartós, kapható kicsinyben és nagyban Gück Izidor fűszer üzletében Péterfia 76.

Egy uri divatüzlet teljes berendezése olcsón eladó. Értekezhetni Kálnai Lipótnál Csapó-uteza sarkán.

Jó írásu egyén irodai munkákra jutányos áron vállalkozik. Czime a kiadóban.

Éjjeli szolgálatra keresünk egy ügyes 14-16 éves fiút. Bővebb a kiadóhivatalban.

Gyakorlott tanítónő bármily növendék tanítását elfogadja. Czim a kiadóhivatalban.

Részletfizetésre kapható mindennemű kézmű áru, férfi- és női confectió, u. m. vászon, kanavász, chifon, damaszk áru, ág- és asztalterítő, női ruha szövetek, posztó, czibelin, barchetek és flanellek, trico áruk és téli kendők olyan olcsó árban és oly nagy választékban mint sehol e városban. Kényelmes heti vagy havi részletekben fizethető. Legszolidabb kiszolgálás **Goldstein Samunál**, Simonffy-uteza 2. (városi bérház.)

Fiu-, lányok, asszonyok fizetéssel **lapeláru** sításhoz azonnal felvétetnek. Jelentkezhetni a kiadóhivatalban.

Megérkeztek
az őszi és téli idényre
a legújabb

**Női divatkelmék,
Blouse selymek,**
remek kivitelű
mosó flanelek, vелеzek
SZABÓ LAJOS FIAI
Debreczen, Rózsa-tér.

25 koronát
takarít meg ezen hirdetés olvasója!
4 pár czipő csak 5 kor. 50 fill.

Több nagyobb gyár fizetésképtelensége miatt megbizattam óriási czipőkészletét mélyen az előállítási áron alul eladni, és így **1 pár férfi, 1 pár női czipőt**, füzöst is, fekete v. barna bőrből, erős, szegezett talppal; továbbá **1 pár férfi, 1 pár női divat czipőt** elegáns kivitelben (nagyság centiméterekben) tehát **4 párt összesen 5 kor. 50 fillérért** adhatok. A szétküldés a pénz előleges beküldése v. utánvétel mellett történik.

S. Urbach's Schuch export. Krakau 204b.
Meg nem felelő visszacsereítetik vagy a pénz visszaküldetik.

Borotva fölösleges! RASOL!
Kés nélkül borotvál!

Egészséges! Kellemes! Olcsó!

Aki pénzt akar megtakarítani!
Aki időt akar megtakarítani!
Aki bőrbetegségnek nem akarja magát ki tenni, az **RASOL**-al borotválkozik!
Egy kilogramm ára (elegendő 30-szori bekenésre) helyben **2.40 kor.**, vidékre **3 kor.** előleges beküldése mellett franco utánvétellel **20 fillérrel** drágább.
Egyedüli készítő

„Rasol“ Vegyipar Vállalat
BUDAPEST, VI., Váci-körut 55.
Debreczenben kapható Krausz J. Bernát fűszerkereskedőnél Piacz u. 70.

Fényképészeti cikkek.

L da kofferek

uti készletek, pénz-, szivar- és levéltárczák,

férfi fehérneműek

(mérték után is készülnek.)

Solingeni kések, ollók, borotvák, haj-, köröm- és ruha kefék, fésűk, szappanok, tükrök nagy választékban, — jutányos áron kaphatók

BORSOS KATA

műipar és férfi divat áru raktárában

DEBRECZEN, városház épület.

Bőr áruk.

Üzleti olvem:
Élni és élni hagyni!

Ki akar olcsón igen szép női ruhaszöveteket, flanelt (Vellesz) Barchetet, de különösen: gyönyörű szép Blousraivaló mindenszinű Louisin selymeket vásárolni, az a saját érdekében látogassa meg a Piacz-uteza 19. szám alatt levő

MARADÉK ÁRUHÁZAT ahol Minden olcsó és semmi sem drága.

Ingyen fénykép.

Debreczen
legszebb árúháza.